

УДК 658.14:330.341.1]:338.2

DOI: 10.31617/1.2022(142)03

БОГМА Олена,

д. е. н., професор, професор кафедри економіки та фінансів підприємства Державного торговельно-економічного університету вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0002-5637-6010
o.bogma@knute.edu.ua

КАМІНСЬКИЙ Сергій,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів підприємства Державного торговельно-економічного університету вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0002-4884-1517
s.kaminskyj@knute.edu.ua

ГУТНИК Поліна,

бакалавр зі спеціальності "Економіка" Київського національного торговельно-економічного університету вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0002-1594-5221
P.HutnykFEMP_1_21_M_d@knute.edu.ua

BOGMA Olena,

Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Economics and Business Finance State University of Trade and Economics 19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0002-5637-6010
o.bogma@knute.edu.ua

KAMINSKYI Serhii,

PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Economics and Business Finance State University of Trade and Economics 19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0002-4884-1517
s.kaminskyj@knute.edu.ua

HUTNYK Polina,

bachelor of science Specialization "Economy" Kyiv National University of Trade and Economics 19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0002-1594-5221
P.HutnykFEMP_1_21_M_d@knute.edu.ua

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ

Вступ. Зміцнення фінансового потенціалу є одним із головних чинників ефективного та системного розвитку підприємства в сучасних кризових умовах, що ускладнені російсько-українською війною, анексією Криму та наслідками пандемії COVID-19.

Проблема. Важливим є вибір обґрунтованої методики комплексної оцінки фінансового потенціалу підприємства, яка б дала змогу швидко визначити його внутрішні можливості, сильні та слабкі сторони.

FINANCIAL POTENTIAL OF THE ENTERPRISE: ASSESSING METHODOLOGY

Introduction. Strengthening of the financial potential is one of the main factors of effective and systematic development of the enterprise in the current crisis conditions of domestic enterprises, which are complicated by the Russian-Ukrainian war, the annexation of the Crimea and the impact of the COVID-19 pandemic.

Problem. It is important to choose a correct methodology for a comprehensive assessment of the financial potential of the enterprise, which would quickly identify its internal capabilities, strengths and weaknesses.

© Богма О., Камінський С., Гутник П., 2022

Внесок авторів є рівнозначним.

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Bogma O., Kaminskyj S., Gutnyk P. Finansovyy potencial pidpryemstva: metodyka ocinjuvannja. *Scientia Fructuosa*. 2022. № 2. S. 36-47. [https://doi.org/10.31617/1.2022\(142\)03](https://doi.org/10.31617/1.2022(142)03)

Метою статті є узагальнення наявних методичних підходів до оцінки фінансового потенціалу підприємства та розробка й обґрунтування на цій основі методики його інтегрального оцінювання з урахуванням виділених функціональних складових.

Методи. Використано системний підхід; методи аналізу та синтезу, аналогій, порівняння; індукції та дедукції, узагальнення; теоретичного узагальнення та формулювання висновків.

Результати дослідження. Систематизовано основні підходи до оцінки фінансового потенціалу підприємства. Встановлено, що єдиного загальноприйнятого підходу та методики не існує. Запропоновано нову методику оцінки, засновану на розрахунку інтегрального показника, що була апробована на прикладі ПАТ "Укргідроенерго".

Висновки. Розроблено інтегральну методику оцінки рівня фінансового потенціалу підприємства, яка передбачає розрахунок інтегрального показника для кожної конкретної функціональної складової та загального інтегрального показника, що уможливило комплексно охопити основні складові фінансового потенціалу та використовувати дані, які містяться у відкритій фінансовій звітності підприємства.

Ключові слова: фінансовий потенціал, оцінка фінансового потенціалу, функціональна складова, методика оцінки, фінансові показники.

JEL Classification: A14; B10; M20

The aim of the article is to summarize the existing methodological approaches to assessing the financial potential of the enterprise, development and justification on this basis of the methodology of integrated assessment of financial potential of the enterprise taking into account the selected functional components.

Methods. Methods of analysis and synthesis, analogies, comparisons, induction and deduction, generalization, the system approach theoretical generalization and formulation of conclusions were used in the article.

Results. The main approaches to assessing the financial potential of the enterprise are systematized. The authors conclude that there is no single generally accepted approach and methodology. A new assessment methodology based on the calculation of the integrated indicator, which was tested on the example of PJSC "Ukrhydroenergo", is proposed.

Conclusions. The authors have developed the integrated methodology for assessing the level of financial potential of the enterprise, which provides the calculation of an integrated indicator for each functional component and general integrated indicator, which allows comprehensive coverage of key components of financial potential and use data contained in open financial statements.

Keywords: financial potential, assessment of financial potential, functional component, assessment methodology, financial indicators.

Вступ. В сучасних кризових умовах господарювання вітчизняних підприємств, що суттєво ускладнені воєнними діями на більшій частині території України, які спричинені повномасштабним вторгненням російських загарбників, анексією Криму, а також наслідками глобальної пандемії COVID-19, зміцнення фінансового потенціалу підприємства є одним з основних факторів його ефективного та планомірного розвитку або відновлення. Виявлення внутрішніх можливостей та прихованих резервів для цього потребує чіткого розуміння поточного стану підприємства.

Проблема. Однією з важливих проблем, яка сьогодні постає перед фінансовими аналітиками, є проблема якісного та вірогідного оцінювання фінансового потенціалу підприємства (ФПП). При цьому наразі не існує єдиного загальноприйнятого підходу та методики оцінки фінансового потенціалу (ФП). Отже, актуальність дослідження зумовлена важливістю вибору обґрунтованої методики комплексного оцінювання ФПП, яка б давала змогу оперативно визначати внутрішні можливості, сильні сторони та слабкості підприємства у досліджуваній площині з метою зміцнення ФП й підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробкою теоретико-методичних основ оцінювання ФПП займалися вітчизняні та іноземні науковці: О. Грабчук, І. Камінська, О. Мишко, О. Нагорнюк, О. Горошанська, К. Индус, О. Горошанська, Б. Блащак [1–6] та багато інших. У своїх працях дослідники намагалися комплексно підходити до розв'язання проблеми оцінки ФПП, пропонуючи різноманітні методичні підходи, моделі й інструментарій оцінювання; напрями аналітичного дослідження ФПП; критерії проведення узагальнювального оцінювання ФПП; алгоритми аналізу ФПП тощо.

Проте, враховуючи складність та системність об'єкта дослідження, зазначимо, що проблематика оцінювання ФП наразі потребує більш глибокого вивчення, зокрема в аспекті удосконалення наявних методів оцінювання фінансового потенціалу вітчизняних підприємств.

Метою статті є узагальнення існуючих методичних підходів до оцінки фінансового потенціалу підприємства та розробка й обґрунтування на цій основі методики його інтегрального оцінювання з урахуванням виділених функціональних складових.

Методи. Методи аналізу і синтезу, аналогії, порівняння використано для систематизації наявних методичних підходів до оцінки фінансового потенціалу підприємства; індукції та дедукції, узагальнення – для виділення функціональних складових фінансового потенціалу; системний підхід – для обґрунтування авторської методики оцінювання фінансового потенціалу підприємства; метод теоретичного узагальнення і формулювання висновків – для розробки висновків.

Результати дослідження. Методичні підходи до аналізу ФПП мають на меті "означити його змістовне наповнення та, спираючись на систему оцінних підходів, методів, показників, проаналізувати склад і динаміку змін його якісних та кількісних параметрів" [7, с. 102].

З огляду на складність досліджуваного поняття та різноманітність підходів до оцінювання ФП існує необхідність систематизації основних підходів до оцінювання фінансового потенціалу підприємства (табл 1).

Таблиця 1

Основні методичні підходи до аналізу фінансового потенціалу підприємства

Підхід	Характеристика
Ресурсний	Передбачає дослідження обсягів, структури, динаміки та джерел формування фінансових ресурсів підприємства як елементів ФПП
Результативний	Полягає у дослідженні фінансових результатів від провадження виробничо-господарської діяльності та віддачі використовуваних при цьому ресурсів, які формують ФПП
Факторний	Передбачає дослідження системи факторів, що кількісно чи якісно чинять вплив на ФПП
Вартісний	Полягає у визначенні обсягу фінансового потенціалу підприємства у вартісних показниках
Порівняльний	Полягає в аналітичному дослідженні ФП одного підприємства у порівнянні з іншим
Експертно-бальний	Передбачає визначення рівня ФПП на основі експертних оцінок
Рейтинговий	Передбачає складання рейтингу підприємств за кількісно-якісними показниками ФПП

Закінчення табл. 1

Підхід	Характеристика
Ринковий	Оснований на наявній інформації про ринкові угоди з аналогічними об'єктами. Передбачає застосування методів: ринку капіталу; угод; галузевих коефіцієнтів
Витратний	Оснований на фінансовій оцінці майнового й організаційного комплексу підприємства шляхом обліку всіх витрат, які необхідні для його заміщення на певну дату. Передбачає застосування методологічних прийомів, як-от метод чистих активів, ліквідаційної вартості
Дохідний	Полягає в прогнозуванні майбутніх доходів від використання об'єкта на один або декілька років з наступним перетворенням доходів на поточну вартість об'єкта. Передбачає застосування методів капіталізації та дисконтованих грошових потоків
Інтегральний	Передбачає розрахунок інтегрального показника, оснований на аналізі сукупності часткових показників фінансової діяльності підприємства. Застосовуються методи комплексного аналізу (метод системного аналізу, аналізу ієрархій, дезагрегації)
Метод таксономічного аналізу	Порівняння підприємства з підприємством-аналогом, яке має найкращі фінансові показники. Передбачає використання методів порівняльного аналізу
Коефіцієнтний	Передбачає оцінювання фінансового потенціалу на основі обчислення системи коефіцієнтів, які характеризують різні аспекти фінансового стану підприємства

Складено авторами на основі [2–12].

Охарактеризовані в *табл. 1* методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу охоплюють всі основні процеси, що протікають в різних функціональних областях внутрішнього середовища підприємства. Але жоден із них не є універсальним і має свої недоліки.

Так, класичними підходами до оцінки ФПП є ресурсний, результативний та коефіцієнтний. Однак головним обмеженням *ресурсного* підходу є неможливість проведення оцінки відповідності фінансового потенціалу підприємства з параметрами, які визначають його ефективну реалізацію. *Результативний* же підхід не дає змоги встановити причини погіршення використання ФП, адже має справу лише з результатами, при цьому у двох підприємств з однаковим ФП можуть бути різні фінансові результати внаслідок різної ефективності використання потенціалу. Застосування *коефіцієнтного* підходу є нескладним, проте не дає змоги отримати загальну оцінку фінансового потенціалу.

Вартісний підхід являє собою нову ідеологію оцінювання ФПП, яка виходить зі здатності фінансових ресурсів трансформуватися в процесі виробництва в додану вартість, що водночас зумовлює й складність використання вказаного підходу в умовах обмеженого доступу до інформації. Той самий недолік мають *дохідний, витратний і ринковий* підходи, які є трудомісткими, потребують ґрунтовного опрацювання великих масивів інформації та проведення значної кількості попередніх розрахунків. *Експертний* підхід є нескладним у використанні, однак має високий рівень суб'єктивізму при проведенні оцінювання.

До переваг *порівняльного* підходу належать простота застосування, статистична аргументованість та надійність результатів; серед його недоліків слід вказати статичність одержаних результатів, неможливість оцінити ступінь ефективності процесу адаптації підприємства

до змінних умов зовнішнього середовища. *Таксономічний аналіз* широко використовується при проведенні порівняльного аналізу, але недоліком є те, що він нівелює силу і напрями впливу чинників зовнішнього середовища.

Широке розповсюдження сьогодні отримали *інтегральні методи* оцінювання ФПП, до переваг яких слід віднести простоту розрахунку, можливість однозначної інтерпретації результатів, виявлення резервів підвищення ефективності використання ФПП на основі встановлення слабких місць.

Також варто зазначити, що окремі аспекти оцінки ФПП визначені вітчизняними нормативними актами: Методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [13]; Методикою проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій [14]; Положенням про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації [15]; Положенням про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків [16].

Однак, як справедливо зауважує А. Ситник, за загальним підходом, до якого схиляється більшість науковців, побудова комплексу показників ФПП передбачає відбір відповідних груп фінансових показників, включення певних показників до відповідної групи, визначення методики їх розрахунку й оцінки. При цьому для оцінки ФП може бути розраховано понад 100 фінансових коефіцієнтів. Звичайно таку кількість показників у одному аналітичному дослідженні практично не використовують. Тому необхідно розв'язати проблему відбору необхідної та достатньої кількості фінансових показників [11].

Так, у дисертаційному дослідженні Я. Блащак проведено ретельний аналіз основних показників, які найчастіше застосовуються для оцінки ФПП: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт автономії, коефіцієнт поточної ліквідності, рентабельність активів, рентабельність продажів, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами, коефіцієнт стійкості фінансування, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт чистого прибутку, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу [6]. Водночас, на нашу думку, вказані коефіцієнти не повністю характеризують всі складові такого багатоаспектного поняття, як фінансовий потенціал, що потребує виокремлення його основних *функціональних складових*.

Враховуючи положення наукових праць [11; 17], у складі фінансового потенціалу підприємства доцільно виділити функціональні елементи, як-от: потенціал фінансової результативності; потенціал платоспроможності й ліквідності, потенціал фінансової стійкості, потенціал формування власних фінансових ресурсів, потенціал формування позикових фінансових ресурсів, потенціал інвестиційного забезпечення.

Наступним кроком для більш детального аналізу рівня ФПП запропонуємо методику його комплексного оцінювання, яка передбачатиме розрахунок інтегрального показника за кожною визначеною функціональною складовою й загального інтегрального показника.

Систему показників оцінювання рівня ФПП в межах пропонованої інтегральної методики наведено в *табл. 2*.

Таблиця 2

Система показників оцінювання фінансового потенціалу підприємства

Показник	Алгоритм розрахунку	Економічна сутність показника
<i>Потенціал фінансової результативності</i>		
Прибуток (збиток) на одного працівника	Відношення чистого прибутку до середньооблікової чисельності	Розмір чистого прибутку, що припадає на одного працівника
Коефіцієнт трансформації	Відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічного розміру капіталу підприємства	Розмір чистого доходу з кожної гривні капіталу підприємства
Рентабельність продукції	Відношення валового прибутку до чистого доходу від реалізації продукції	Розмір валового прибутку підприємства з кожної гривні реалізації продукції
Рентабельність активів	Відношення чистого прибутку до середньорічної величини капіталу підприємства	Чистий прибуток підприємства з кожної гривні інвестованого капіталу
Валовий прибуток	Звіт про фінансові результати, ряд 2000	Результативність основної операційної діяльності підприємства
Чистий прибуток	Звіт про фінансові результати, ряд 2350	Підсумкова ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства
<i>Потенціал платоспроможності й ліквідності</i>		
Коефіцієнт покриття	Відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства	Характеризує здатність підприємства швидко розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Відношення грошей та еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань підприємства	Характеризує здатність підприємства розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями абсолютно ліквідними активами
Коефіцієнт поточної платоспроможності	Відношення суми середньомісячного доходу, коштів, дебіторської заборгованості, термін оплати якої очікується протягом 12 місяців, і короткострокових фінансових вкладень до величини поточних зобов'язань	Характеризує наявність мобільних засобів підприємства для покриття поточних зобов'язань
Чистий рух коштів підприємства	Звіт про рух коштів, ряд 3400	Є критерієм оцінки наявності (відсутності) проблем у сфері ліквідності
<i>Потенціал фінансової стійкості</i>		
Коефіцієнт автономії	Відношення суми власних коштів до підсумку балансу	Характеризує можливість підприємства виконати свої зовнішні зобов'язання за рахунок використання власних активів
Коефіцієнт фінансової стійкості	Відношення суми власних коштів до загальної суми зобов'язань	Відображає суму власних коштів, що припадає на кожну гривню зобов'язань
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Відношення власного оборотного капіталу до власного капіталу	Відображає частку власних оборотних коштів у загальному розмірі власного капіталу, характеризує мобільність власних коштів підприємства
Власний оборотний капітал	Різниця власного капіталу та необоротних активів підприємства	Являє собою мінімальну умову фінансової стійкості підприємства
<i>Потенціал формування власних фінансових ресурсів</i>		
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічного розміру власного капіталу	Відображає швидкість обороту власних коштів підприємства
Рентабельність власного капіталу	Відношення чистого прибутку до середньорічного розміру власного капіталу	Відображає віддачу у вигляді чистого прибутку від власних коштів підприємства

Показник	Алгоритм розрахунку	Економічна сутність показника
Коефіцієнт капіталізації прибутку	Відношення чистого прибутку до зміни нерозподіленого прибутку підприємства	Характеризує розмір чистого прибутку, який реінвестується в діяльність підприємства
Власний капітал	Баланс, ряд 1495	Характеризує розмір власних коштів підприємства
<i>Потенціал формування позикових фінансових ресурсів</i>		
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Відношення собівартості від реалізації продукції до середньорічного розміру кредиторської заборгованості	Відображає швидкість обороту найбільш термінової заборгованості підприємства
Рентабельність позикового капіталу	Відношення чистого прибутку до середньорічного розміру позикового капіталу	Відображає віддачу у вигляді чистого прибутку від позикових коштів підприємства
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Відношення швидколіквідних активів до розміру поточних зобов'язань	Характеризує можливість підприємства вчасно розраховуватися за своїми поточними боргами за рахунок швидколіквідних активів (саме на нього звертають особливу увагу кредитори з усієї групи коефіцієнтів ліквідності при прийнятті рішення щодо надання позикових коштів позичальнику)
<i>Потенціал інвестиційного забезпечення</i>		
Чистий грошовий потік	Сума прибутку від усіх видів діяльності й амортизаційних відрахувань	Характеризує можливість підприємства здійснювати інвестування за рахунок власних внутрішніх джерел фінансування
Коефіцієнт інвестування	Дорівнює відношенню власного капіталу до необоротних активів	Характеризує частку джерел власних коштів суб'єкта господарювання, інвестованих у покриття позабігових активів
Коефіцієнт Бівера	Відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових та поточних зобов'язань	Відображає розширення (скорочення) частки прибутку, який спрямовується на розвиток виробництва

Складено авторами.

Як видно з наведених вище даних, для включення у запропоновану методику обрано лише ті показники, що є стимуляторами, тобто для яких позитивно є тенденція до збільшення. Щоб привести запропоновані показники до порівняльного вигляду при розрахунку інтегральних показників оцінки складових ФПП пропонуємо розраховувати зважене значення показників і присвоювати оцінку за вагомістю кожного показнику (буде відображено далі).

Інтегральний показник оцінки окремої складової ФП (X_i) буде розраховано за формулою (1):

$$X_i = \sum_{i=1}^n K_i M_i, \quad (1)$$

де M_i – вагомість відповідного показника;

K_i – зважене значення показника в межах i -ї складової фінансового потенціалу.

Загальний інтегральний показник рівня ФП (\bar{X}) розраховується за формулою середньої геометричної (2):

$$\bar{X} = \sqrt[n]{X_1 * X_2 * X_3 \dots X_n}, \quad (2)$$

де $X_1, X_2, X_3, \dots, X_n$ – значення інтегрального показника оцінки рівня відповідної функціональної складової ФПП.

Позитивним рівень інтегрального показника ФПП (та, відповідно, інтегрального показника його окремих функціональних складових) вважається тоді, коли значення інтегральних оцінок наближається до одиниці та перевищує її (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала визначення рівня фінансового потенціалу підприємства за пропонованою методикою

Рівень фінансового потенціалу	Значення інтегрального показника	Характеристика
Високий	0.90 і більше	Високий рівень фінансового потенціалу підприємства, що дає змогу забезпечити його фінансову стійкість, прибутковість та можливість розвитку
Середній	0.60–0.89	Рівень фінансового потенціалу підприємства перебуває в допустимих межах, що уможливорює нормальні параметри його функціонування. Однак можуть виникнути труднощі з модернізацією виробництва, що створює загрози розширеному відтворенню і прибутковості та стійкості функціонування підприємства в майбутньому
Низький	0.35–0.59	Рівень фінансового потенціалу підприємства недостатній для здійснення розширеного відтворення і забезпечення стійкого функціонування, проте існують можливості зміни параметрів функціонування на краще у разі зміцнення відповідних функціональних складових фінансового потенціалу
Дуже низький	0–0.34	Рівень фінансового потенціалу підприємства не забезпечує нормального функціонування виробництва, і підприємство потребує модернізації у зв'язку із загрозою збитковості та банкрутства. Отже, вказаний рівень фінансового потенціалу генерує критичні загрози існуванню підприємства як соціально-економічної системи

Складено авторами.

До переваг вказаної *методики* належать комплексне охоплення нею основних складових ФП, а також той факт, що для її використання аналітику достатньо тих даних, які містяться у відкритій фінансовій звітності підприємства.

Апробуємо запроповану інтегральну методику оцінювання ФПП на прикладі ПрАТ "Укргідроенерго", яке в Україні є провідним виробником електроенергії з відновлювальних джерел (табл. 4).

Таблиця 4

Динаміка показників оцінювання складових фінансового потенціалу ПрАТ "Укргідроенерго" у 2018–2020 рр.

Показник	За рік			Зважене значення			Вагомість показника
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	
Потенціал фінансової результативності							
Прибуток (збиток) на одного працівника, млн грн	1.15	1.01	1.29	0.89	0.78	1	0.2
Коефіцієнт трансформації	0.33	0.32	0.45	0.74	0.71	1	0.1
Коефіцієнт рентабельності продукції	0.60	0.51	0.63	0.95	0.80	1	0.15
Коефіцієнт рентабельності активів	0.12	0.10	0.10	1	0.79	0.85	0.25
Валовий прибуток, млн грн	4803.69	4193.33	8349.44	0.58	0.50	1	0.1
Чистий прибуток, млн грн	3668.26	3222.61	4136.96	0.89	0.78	1	0.2

Закінчення табл. 4

Показник	За рік			Зважене значення			Вагомість показника
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	
Потенціал платоспроможності й ліквідності							
Коефіцієнт покриття	1.69	1.2	1.21	1	0.71	0.72	0.3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.94	0.33	0.71	1	0.35	0.76	0.2
Коефіцієнт поточної платоспроможності	1.55	1.16	1.14	1	0.75	0.73	0.3
Чистий рух коштів підприємства, млн грн	381.39	-297.46	1482.03	0.26	-0.20	1	0.2
Потенціал фінансової стійкості							
Коефіцієнт автономії	0.79	0.77	0.73	1	0.97	0.92	0.16
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.94	0.9	0.89	1	0.96	0.95	0.3
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0.13	-0.15	-0.18	-1	-1.16	-1.41	0.2
Власний оборотний капітал, млн грн	-3005.44	-3806.01	-5170.25	-1	-1.27	-1.72	0.34
Потенціал формування власних фінансових ресурсів							
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0.30	0.28	0.38	0.77	0.72	1	0.32
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0.15	0.13	0.14	1	0.83	0.93	0.28
Коефіцієнт капіталізації прибутку	0.23	0.18	0.19	1	0.78	0.85	0.2
Власний капітал, млн грн	23783.02	25855.33	29023.68	0.82	0.89	1	0.2
Потенціал формування позикових фінансових ресурсів							
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2.41	1.86	1.44	1	0.77	0.60	0.28
Коефіцієнт рентабельності позикового капіталу	1.90	0.99	0.91	1	0.52	0.48	0.4
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.63	0.71	0.37	0.89	1	0.52	0.32
Потенціал інвестиційного забезпечення							
Чистий грошовий потік, млн грн	4408.33	3987.67	4933.83	0.89	0.81	1	0.25
Коефіцієнт інвестування	0.89	0.87	0.85	1	0.98	0.96	0.45
Коефіцієнт Бівера	0.47	0.32	0.31	1	0.68	0.67	0.3

Розраховано авторами.

Підсумкові результати наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Результати розрахунку інтегральних групових показників та загального інтегрального показника фінансового потенціалу ПрАТ "Укргідроенерго" у 2018–2020 рр.

Показник	За рік			Відхилення	
	2018	2019	2020	2020/2019 рр.	
				(+/-)	Тр. %
Потенціал фінансової результативності	0.88	0.75	0.96	0.21	128.59
Платоспроможності й ліквідності	0.85	0.47	0.79	0.32	168.32
Потенціал фінансової стійкості	0.08	0.22	0.43	0.21	197.38
Потенціал формування власних фінансових ресурсів	0.89	0.80	0.96	0.16	119.71
Потенціал формування позикових фінансових ресурсів	0.97	0.74	0.53	-0.22	70.73
Потенціал інвестиційного забезпечення	0.97	0.85	0.88	0.03	103.91
Загальний інтегральний показник рівня фінансового потенціалу	0.61	0.58	0.73	0.14	124.69

Розраховано авторами.

Аналізуючи наведені вище дані, можна зробити висновок, що протягом 2018–2020 рр. у ПрАТ "Укргідроенерго" був середній рівень фінансового потенціалу з тенденцією до зміцнення на кінець 2020 р., що відповідає результатам оцінювання, проведеним з використанням коефіцієнтного підходу.

Висновки. На основі проведеного дослідження систематизовано основні підходи до оцінки фінансового потенціалу підприємства, що дало змогу зробити висновок щодо відсутності єдиної загальноприйнятої методики його оцінювання.

З огляду на складність об'єкта дослідження виділено основні функціональні складові ФПП, для кожної з яких побудовано систему показників оцінювання (обрано лише ті показники, які є стимуляторами для відповідного підприємства). З урахуванням виділених функціональних складових і пропонування показників їх аналізу розроблено інтегральну методику оцінювання рівня фінансового потенціалу підприємства, яка передбачає розрахунок інтегрального показника за кожною визначеною функціональною складовою й загального інтегрального показника, що дає змогу комплексно охопити основні складові фінансового потенціалу і використовувати ті дані, які містяться у відкритій фінансовій звітності підприємства. Запропоновану методику апробовано на прикладі ПрАТ "Укргідроенерго".

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що двоє з авторів працюють в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грабчук О. М. Фінансовий потенціал: природа та властивості з точки зору синергетичного підходу. *Бізнес Інформ*. 2018. № 3. С. 280-284.
2. Камінська І. М., Мишко О. А., Шишка Д. С. Методичні підходи до аналізу фінансового потенціалу підприємства. *Економічний форум*. 2020. № 4. С. 107-113.
3. Нагорнюк О. В. Інноваційні підходи до формулювання критеріїв оцінювання фінансового потенціалу підприємства торгівлі. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: матеріали XI Міжнародного бізнес-форуму (Київ, 22 березня 2018 р.). С. 127-129.
4. Індус К. П., Рябець М. Ф., Гарагонич В. Г. Окремі аспекти формування фінансового потенціалу підприємства. *Фінансові дослідження*. 2017. № 1. С. 174-179.
5. Горошанська О. О., Маккі Л. М. Фінансовий потенціал підприємства: теоретичний аспект. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2018. Вип. 1(27). С. 7-16.
6. Блащак Б. Я. Удосконалення системи управління фінансовим потенціалом підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Тернопіль, 2019. 221 с.
7. Шабатура Т. С., Лагодієнко Н. В. Методологічне забезпечення реалізації фінансового потенціалу підприємств аграрного виробництва. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 19. № 3. С. 101-106.
8. Крисак А. О. Методи оцінки потенціалу малих підприємств. *Ефективна економіка*. 2010. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=118> (дата звернення 02.12.2021).
9. Шкроміда В. В., Шкроміда Н. Я. Методичні засади моніторингу фінансового потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2011. Вип. 7(2). С. 188-192.
10. Дзюбенко О. М. Підходи до методики економічного аналізу фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5921> (дата звернення 03.12.2021).
11. Ситник Г. В., Хмельовська Н. Г. Методичні підходи до оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Вісник ЛТНУ*. 2011. Вип. 4. С. 174-179.

12. Кучер Г. Фінансовий потенціал економічного розвитку: теоретичний аспект. *Вісник КНТЕУ*. 2014. № 4. С. 92-105.
13. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 р. № 37. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98> (дата звернення 04.12.2021).
14. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій, затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 21.03.1999 р. № 37. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97> (дата звернення 04.12.2021).
15. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджене наказом Міністерства фінансів та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01> (дата звернення 04.12.2021).
16. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затверджене постановою Правління НБУ від 6.07.2000 р. № 279. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00> (дата звернення 04.12.2021).
17. Левченко Н. М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 2. С. 114-117.

REFERENCES

1. Grabchuk, O. M. (2018). Finansovyj potencial: pryroda ta vlastyivosti z tochky zoru synergetychnogo pidhodu [Financial potential: nature and properties from the point of view of a synergistic approach]. *Biznes Inform – Business Inform*. (Vol. 3), (pp. 280-284) [in Ukrainian].
2. Kamins'ka, I. M., Mishko, O. A., & Shishka, D. S. (2020). Metodychni pidhody do analizu finansovogo potencialu pidpryjemstva [Methodological approaches to the analysis of the financial potential of an enterprise]. *Ekonomichnyy forum – Economic Forum*. (Vol. 4), (pp. 107-113) [in Ukrainian].
3. Nagornyuk, A. V. (2018). Innovacijni pidhody do formuljuvannja kryterii'v ocinjuvannja finansovogo potencialu pidpryjemstva torgivli [Innovative approaches to the formulation of criteria for assessing the financial potential of a trade enterprise]. *Problemy ta perspektyvy rozvytku innovatsijnoyi diyal'nostiv Ukraini – Problems and prospects of innovation development in Ukraine: Proceedings of the XI International Business Forum*. (pp. 127-129). Kyiv [in Ukrainian].
4. Indus, K. P., Ryabets, M. F., & Garagonich, V. G. (2017). Okremi aspekty formuvannja finansovogo potencialu pidpryjemstva [Some aspects of forming the financial potential of an enterprise]. *Finansovi doslidzhennja – Financial research*. (Vol. 1), (pp. 174-179) [in Ukrainian].
5. Horoshanska, O. O., & Makki, L. M. (2018). Finansovyj potencial pidpryjemstva: teoretychnyj aspekt [Enterprise's financial potential: theoretical aspects]. *Ekonomichna stratehiya i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh – Economic strategy and prospects for trade and services*. (Vol. 1(27), (pp. 7-16) [in Ukrainian].
6. Blaszcak, B. Ya. (2019). Udoskonalennja systemy upravlinnja finansovym potencialom pidpryjemstv [Improving the financial potential management system of enterprises]. *Candidate's thesis*. Ternopil [in Ukrainian].
7. Shabatura, T. S., & Lagodienko, N. V. (2015). Metodologichne zabezpechennja realizacii' finansovogo potencialu pidpryjemstv agrarnogo vyrobnyctva [Methodological support for the implementation of the financial potential of agricultural production enterprises]. *Ekonomichnyy analiz – Economic analysis*. (Vol. 19(3), (pp. 101-106) [in Ukrainian].

8. Krysak, A. A. (2010). Metody ocinky potencialu malyh pidpryjemstva [Methods of assessing the potential of small enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*. (Vol. 2). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=118> [in Ukrainian].
9. Shkromida, V. V., & Shkromida, N. Ya. (2011). Metodychni zasady monitoryngu finansovogo potencialu pidpryjemstva [Methodological foundations of monitoring the financial potential of an enterprise]. *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual problems of regional economic development*. (Vol. 7(2), (pp. 188-192) [in Ukrainian].
10. Dzyubenko, O. M. (2015). Pidhody do metodyky ekonomichnogo analizu finansovogo potencialu lisogospodars'kyh pidpryjemstv [Approaches to the methodology of economic analysis of the financial potential of Forestry enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*. (Vol. 4). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5921> [in Ukrainian].
11. Sitnik, G. V., & Hmel'ovs'ka, N. G. (2011). Metodychni pidhody do ocinky finansovogo potencialu pidpryjemstva [Methodological approaches to assessing the financial potential of an enterprise]. *Visnyk LTNU – Bulletin of LTNU*. (Vol. 4), (pp. 174-179) [in Ukrainian].
12. Kucher, G. (2014) Finansovyj potencial ekonomichnogo rozvytku: teoretychnyj aspekt [Financial potential of economic development: theoretical aspect]. *Visnyk KNTEU – Bulletin of KNTEU*. (Vol. 4), (pp. 92-105) [in Ukrainian].
13. *Metodyka integral'noi' ocinky investytsijnoi' pryvablyvosti pidpryjemstv ta organizacij, zatverdzhena nakazom Agentstva z pytan' zapobigannja bankrutstvu pidpryjemstv ta organizacij vid 23.02.1998 r. № 37* [Methodology of integrated assessment of investment attractiveness of enterprises and organizations. Approved by the order of the agency for prevention of bankruptcy of enterprises and organizations from 23.02.1998 No 37]. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98> [in Ukrainian].
14. *Metodyka provedennja poglybленого analizu finansovo-gospodars'kogo stanu neplatospromozhnyh pidpryjemstv i organizacij, zatverdzhena nakazom Agentstva z pytan' zapobigannja bankrutstvu pidpryjemstv ta organizacij vid 21.03.1999 r. № 37* [Methodology for conducting an in-depth analysis of the financial and economic condition of insolvent enterprises and organizations. Approved by the order of the agency for the Prevention of bankruptcy of enterprises and organizations dated 21.03.1999 No 37]. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97> [in Ukrainian].
15. *Polozhennja pro porjadok zdijsnennja analizu finansovogo stanu pidpryjemstv, shho pidljagajut' pryvatyzacii', zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv ta Fondu derzhavnogo majna Ukrai'ny vid 26.01.2001 r. № 49/121* [Regulation on the procedure for analyzing the financial condition of enterprises subject to privatization. Approved by Order 49/121 of the Ministry of Finance and the state Property Fund of Ukraine dated 26.01.2001 No 49/121]. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01> [in Ukrainian].
16. *Polozhennja pro porjadok formuvannja ta vykorystannja rezervu dlja vidshkoduvannja mozhyvyh vtrat za kredytnymy operacijamy bankiv, zatverdzhene postanovoju Pravlinnja NBU vid 6.07.2000 r. № 279* [Regulation on the procedure for forming and using the Reserve to compensate for possible losses on credit operations of banks. Approved by Resolution 279 of the NBU Board of 6.07.2000 No 279]. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00> [in Ukrainian].
17. Levchenko, N. M. (2012). Finansovyj potencial pidpryjemstva: sutnist' ta pidhody do diagnostyky [Financial potential of the enterprise: the essence and approaches to diagnostics.]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid – Investment: practice and experience*. (Vol. 2), (pp. 114-117) [in Ukrainian].

Надійшла до редакції 15.12.2021.

Прийнято до друку 31.03.2022.

Публікація онлайн 22.04.2022.